

Hozzászól a minisztérium Diplomáig — jegygyűrűvel

A ruházati cikkek forgalma, minősége

Ha abból az egyáltalán nem tudományos, de kétség-telenül igaz megállapításból indulunk ki, hogy minden ember ruházkodik, következ-zeképpen valamennyire mindenkit foglalkoztat a ru-házkodás számtalan problé-mája, feltehető, hogy inter-jünk Lauthán Ferencel, a Belkereskedelmi Minisztéri-um Ruházati Főosztályának vezetőjével, sokakat érdek-elhet. A ruházati cikkekkel kapcsolatos kérdésekről kü-lönböen gyakran ír a Délma-gyarország.

— Számos hivatalos köz-lést olvastunk már arról, hogy a ruházati forgalom évről évre csupán lassan növekszik. Mi ennek az oka?

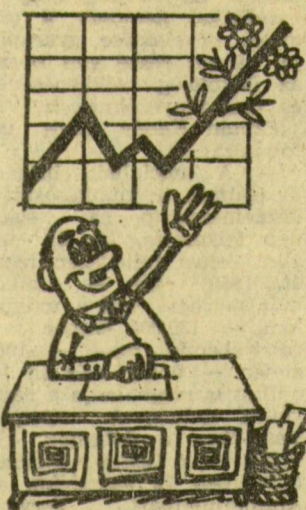
— Szerintünk — válaszolt Lauthán Ferenc — a ruhá-zati forgalom az elmúlt évek során alig valamivel lassab-ban növekedett, mint a la-kosság jövedelme. Ha 1965-öt 100 százaléknak vesszük, 1968-ban 117,1 százaléka volt a növekedés. Bár még korántsem állíthatjuk, hogy a piac telített, azt elmondhat-juk, hogy az elmúlt évek-ben a vásárlóerő jelentős ré-sze — egyre inkább — a tartós fogyasztási cikkeknek jelentkezik. Ugyanakkor a múlttal szemben lényegesen megnövekedett a korszerű, szintetikus áruk aránya, to-vábbá jelentősen megemel-kedett a készen vásárolt áruk részesedése és volu-mene is. Mindehhez követ-keztében a méteráru-forga-lom részben valóban stag-nál, részben — gondolok a pamut méteráru — visz-szaesik. Egyébként a kon-fekcióforgalom növekedése — a méteráruk terhére — világszerte, összefügg a környékesebb, változatosabb öltözködéssel.

— A ruházati forgalom erőteljesebb növekedését a jobb árúösszetétel, a ke-reselet-kínálat egyensúlyának megteremtésével, a rugalma-sabb és bátrabb vállalat ár-politikával lehet elősegít-e. Fokozatosan szükséges a fontosabb tömegcikknek köz-ponti árcsökkentése is.

— Sok a panasz a kü-lönböző árucikkek minő-ségére. Ugyanakkor, szinte általánosítható tapasztalat-ként elmondható, hogy a vásárlók nagy része nem ismeri a garanciális felté-teleket.

— Információink szerint az elmúlt évekkel egybevetve általában nem következett be minőségromlás, a példaként említett árucikkekkel. Ha ezek nem is kifogástalanok, az észrevételek, illetve rek-lamációk száma és aránya nem növekszik. Ezzel koránt-sem állítom, hogy a jelenle-gi minőségi színvonalal meg lehetünk elégedve. Kü-lönösen a fehérnemű, a kö-töttáru és felsőkönfekció ter-mékek egy része elavult, korszerűtlen kapacitáson ké-szül, így gyakori a minőség-egyenlőtlenség. A javulás ellenére is problémákat je-lent az ipar számára az egyenlőtlen nyersanyag-minőség, kellékhány stb. Időnként ez is minőségrom-lást idéz elő. A ruházati ke-resekdelmi vállalatok egyik fontos feladata tehát a minőségátvitel rendszerének javításával, a minőségi elő-írások betartásával, a minő-sítés szűrópróbaszerű ellen-őrzésével, szükség esetén erőteljesebb pénzügyi szan-kiókkal védeni a fogyasztók érdekeit, a jobb minőséget. Tapasztalatunk szerint 1968. évben a vállalatok közötti verseny egyik fontos eleme a minőség egyenletes betartá-sának jobb megszervezését is eredményezte. Mindezek ellenére ismételtelen le sze-retném szögezni, hogy az előrehaladás útja a korsze-rűbb termékek körének bő-vítése, az egyenletes minő-ség szigorú megkövetelése.

— Ami a vásárlók jogait illeti: a fogyasztói kifogás elbírálásának módjait bel-kereskedelmi miniszteri ren-delet szabályozza. A vá-sárló a szemmel észrevehet-tő, érzékszervi vizsgálattal megállapítható, úgynevezett nyílt hiba esetén a vásárlás-tól számított nyolc napon, rejtett hiba esetén hat hó-napon belül jogosult kifo-gását érvényesíteni. A kár-

Stílusosan

talánítás történhet: vételár-visszatérítéssel; cserével ár-engedmény-nyújtással; javítással. A vásárlók kifogását a boltvezetőnek kell elbírálnia. Ha ránézéssel nem állapítható meg a kifogás jogos-sága, vagy alaptalansága, a bolt a kifogásolt árut mű-szeres vizsgálatra a KERMI-hez küldi el. E kérdés kap-csán annyit még feltétlenül meg kívánok jegyezni, hogy a minisztérium részéről min-den eszközzel elősegítjük, hogy a boltok a vásárlók jo-gos panaszait orvosolják.

— Gyakori téma a hi-ányosság. Hiányos a válasz-ték, például rövidárukból. Méghozzá nemcsak egy-egy faluban, városban, de szinte egyöntetűen az egész országban.

— Megtélésünk szerint, amikor a gyenge választék-ról és sok hiánycikkéről hal-lunk, átmeneti állapotról van szó. Összefügg az évek óta-jétől megnövekedett forga-lommal. Az általános hely-zeten belül évek óta vissza-térő probléma a különböző rövidáruk hiánya és ki nem elégítő választéka. Ez egy-részt a rendkívül széles ár-profil, illetve az évek óta meglevő, behatárolt kapaci-tásokkal függ össze. Más-

részt azzal, amit magunk is észleltünk, hogy egyik-má-sik vállalat a választékigé-nyes, kísértékű és nagy munkaigényű árukkal nem szívesen foglalkozik. A kis-értékű ruházati cikkek ter-melési, kereskedelmi érde-kessége sok tényezővel függ össze. Továbbá szükséges vizsgálni az árrendszer, a bolti érdekelttség, a készlet-hatások stb. kérdéseit.

— Napjainkban is idő-szerű téma az ipar és a kereskedelem kapcsolatá-nak alakulása, különös te-kintettel a gazdaságirányít-ás reformjára. Mi történ-t e téren?

— Az új termékforgalma-zási rendszer a ruházati ipar és a kereskedelem vonatko-zásában — az átmeneti kap-csolati hibák ellenére is — bevált. A kiskereskedelem tavalyi beszerzésének 20 szá-zalékát a nagykereskedelem szolgáltatásainak igénybe véte-le nélkül közvetlenül az ipartól biztosította. A mi-nisztérium egészségének és fejlesztendőként itéli az ipar és a kiskereskedelem közötti létrejövő közvetlen kapcsola-tokat. Ez egyrészt megrö-víthti az áruk útját, gyor-sítja a piaci mozgásokat, to-vábbá — megfelelő együtt-működés esetén — friss és hasznos információkat szol-gáltat a termelő üzemeknek is. Általában is kívánatos-nak tartjuk az olyan áru-kapcsolatok kialakítását ahol mód nyílik az ipari terme-lés és a fogyasztási igény kö-zelebb hozására. Ilyeneknek tekintjük például, ha egyes iparvállalatok, vagy több gyár mintaboltokat hoznak létre, vagy ha a nagykeres-kedelmi vállalatok közvet-len árusítással foglalkozó üzleteket létesítenek, vala-mint, ha a kis- és nagyke-reskedelmi vállalatok együt-tesen üzemeltetnek közös boltokat. Mindezek végső so-ron arra hivatkoztunk, hogy a fogyasztó véleményét és igényeit a lehető leggyorsab-ban juttassák el a termelő egységekhez.

Pontos statisztika nem ké-szült róluk — csupán talál-gatni lehet, hogy hany egyetemi és főiskolai hall-gató neve mellett áll a hi-vatalos ügyiratok megszokott bejegyzése: „nős”, „férje-zett”.

Pontos statisztika ugyan nem készült róluk, de még a legóvatosabb becslések is azt mutatják, hogy felsőok-tatási intézményeinkben so-t ha nem volt még annyi há-zas, mint manapság. Akár-melyik kar hallgatóinak lis-táit is nézzük, minduntalan szemünkbe villan a férje-nevek után jegyzett „né” szócska, s éppígy a férfi hallgatók — képzeletbeli — panaszlistáin is a jegygyűrű-ről nagydiákok szerepelnek a leghosszabb bejegyzések-kel.

Hátrányos helyzetben

Rossz sorsukat emlegetni e családfejtartóknak, ugyan-is bőven van okuk. Míg hall-gatótársaik ügyes „gazdálko-dással” erre is, arra is ki tudnak szorítani néhány fo-rintot, addig a párosan élők adósságot adósság után csinálnak, s reményük is alig van arra, hogy valaha is „tisztá lappal” vágjanak neki egy új hónapnak.

A nő, illetve férjezett egyetemisták, főiskolások el-sősorban a kollégiumokból való kirekesztéstől szenved-szik meg. Diákokhozba pá-rosan be nem kerülhetnének, alibélti szobákban találnak csak szállást maguknak — hájtőbiztonságának titkársá-galibéltet, általában havi 7-800 forintért...

A másik — ugyancsak sú-jtó — tényező: az ösztöndí-jak odaítélésénél a szülők keresete után állapítják meg a havi járandóságot, amely — ha jobb fizetésűek az apák, anyák — egyáltalán bérleti iroda munkatársai is, nem mutat „csillagászati” számokat. De ha a korán kö-zött házasságot a szülők a kitagadásig megorrolnak, ha lakáscímek után.

A fiatal férjnek, feleségnek egy fillért sem hoz otthonról a posta? Ott állnak, ahol „a part szakad”. Alkalmi mun-kára kényszerítve, igazán a legszükségesebbek nélkül!

Jogos persze a kérdés: mi-ért sodródnak nagydiájkaink közül egyre többen a korai házassággal járó, egyik nap-ról a másikra való életbe? Miért nem gondolják meg?

Az első felelet, mely sze-rint egy szociológiailag is bi-zonyított világtényezéssel ál-lunk szemben, csak félig elé-gítheti ki. Az a körülmény viszont, hogy az előfelvételi rendszer meg a fiúk számá-ra kötelező katonai szolgál-at miatt megnő az egyetemis-ták, főiskolások átlagéleto-ra, s így erősebb bennük a családalapítás vágya is, már sokkal határozottabb érvként hat. S ha még megemlítjük, hogy a házások egy része már állásban levő férj, illet-ve feleség társaként végzi az egymásra következő féléve-keket, arra is utalunk, hogy korántsem mindig „felelő-ten játékként” jön létre az annyszor és annyiak által elítélt párba-rendeződés, ha-nem az egymásra lelt, s egy-más megtartásáért mindent vállaló fiatalok őszinte ér-zései alapján.

Házaspároknak otthon adó kollégiumi rész? Férjeket, feleségeket befogadó kis diákokhoz? Egyelőre elérhe-tetlen álma a jegygyűrűsök gondjaival bajlódóknak! Amíg nyolcan, tízen laknak egy aprócska szobában, ad-dig megengedhetetlen luxus lenne a helyiségeket két embernek átengedni.

A „százalék” tehát sem-miképp sem elhanyagolható! A könnyed kélezgintés he-lyett sokkal inkább törődést, a lehetőségekhez igazodó megoldást érdemel!

De mit tehetnek a házas-pár-hallgatóikért az egyete-mek? Sajnos, alig valamit!

A segítség kicsi, de legalább kézzelfogható módját gya-korolhatják; azt, hogy az „il-lendőnél” egy kategóriával lejjebb sorolják — így pár száz forinttal több segély-ben részesítik — az érdekelt-et, s emellett — hagyomá-nyosnak számító, szép szokásként — rendkívüli szo-cióális segélyt adnak nekik a közös háztartás megalapítá-sakor.

Házaspároknak otthon adó kollégiumi rész? Férjeket, feleségeket befogadó kis diákokhoz? Egyelőre elérhe-tetlen álma a jegygyűrűsök gondjaival bajlódóknak! Amíg nyolcan, tízen laknak egy aprócska szobában, ad-dig megengedhetetlen luxus lenne a helyiségeket két embernek átengedni.

Nem követendő cél!

Pedig mégis valami ilyes-mire kellene majd módot ta-lálni! Arra, hogy legalább az indexüket végső aláírás nél-kül fiókba süllyesztőknak kerítsenek helyet a legkisebb szobákból álló közös ottho-nokban, s éppígy arra is, hogy az anyakönyvi hivatalt megjártak számára az ös-ztöndíj-odaítélás a többiek-től eltérő — méltányosabb — formát mutasson.

Felesleges hangsúlyozni: egyáltalán nem elsőrendű cél az egyetemisták, főisko-lások párbarendezése, de a már egymásratálatnak, igen-is, az eddigien erősebb se-gítőkezet érdemelnek.

Ha jól meggondoljuk, ez is valamiféle családvéde-lem...

AKÁCS LÁSZLÓ

PINTÉR ISTVÁN

EGÉRFOGÓ

MÓDRA

DOKUMENTUMREGÉNY

57.

S az sem árthat, hogy Skorzeny alakulatai közben felvonultak. A Vérmézőnél sorakoztak fel harcokcsikkal, nehézfegyverekkel. Veese-mayer nem mulasztotta el, hogy értesítse a kormá-nyozót: készül az ostrom. Horthy erre hajlan-dónak mutatkozott arra, hogy német védelem alá helyezze magát. Miniszterelnökével és né-hány bizalmi emberével átautóztak a Várpalotá-ból a Hatvány palotába. Ott, ahol Szálasi ké-szült a hatalom átvételére, a kormányzó most a hatalom átdásán töprengt. Felesége és meny-e nemskára mellette volt: ők ketten először a pápai nunciátúrán kerestek biztonságos men-deket, de aztán követtek a kormányzót.

Veese-mayer Lakatossal alkudott.

— A kormányzó a fia életének tartozik azzal, hogy aláírja a proklamáció visszavonását! — ér-velt.

Lakatos bólintott, s azt kérte, csak bízzák rá a dolgot. Horthy nem fog ellenkezni, ha garan-tálják a fia életét. És igaza volt: a zsarolás si-került. Horthy aláírta, amit a németek fogal-maztak, s amit Lakatos eléje tett. „A magyar nemzethez címzett október 15-i kiáltványomat semmisnek nyilvánítottam és megismétlem a ma-gyar vezérkar főnökének a csapatokhoz intézett parancsát, amely a harc elszánt folytatását ren-delte el. A súlyos hadihelyzet megköveteli, hogy a honvéd hadsereg dicsőséges hírnevéhez méltó-an védje hazáját. A jó Isten vezére! a hon-védséget és Magyarországot a jobb jövőendő út-jára.”

Aztán ment vissza a Várpalotába, hogy öz-szecsomogoljon. Utazik Németországba, ahol — ezt ígérték a németek — viszontláthatja fiát, s a védőőrzetben fejedelmi bánásmódban lesz része. A kormányzó rezidenciát közben elfog-lalták Skorzeny emberei. Rövid harcra került csak sor, a páncélosokat be sem kellett vetni, mindössze a palota kertjében volt rövid lövöl-dőzés a testőrök, s az SS-ek között. A Skorzeny-fiúk azonnal otthon érezték magukat a palotá-ban. Horthy, aki besietett a fürdőszobába, hogy hűsleges inasa segítségével összecsomogolja a toalett-cikkeket, meglepve látta, hogy fürdőkád-

ja mellett éppen az 6 fürdőköpenybe burkoló-zik egy SS-legény.

Itt, a fürdőszobában kereste meg aztán Veese-mayer. Egy papírlapot vitt magával, amely a kormányzó lemondását és Szálasi kinevezését tartalmazta.

— Mi van a fiammal? — kérdezte Horthy iz-gatottan a WC-kagyló és a fürdőkád között.

Veese-mayer maga sem tudta, hogy pontos-an hol van a kormányzó fia. A kis Horthy ek-kor már Mauthausenben ült, a külön fogdaépü-ltben, magáncellában. A szomszédos cellában Badoglio marsall fiát őrizték, akit ugyancsak zsarolási szándékkal hurcolt el a Gestapo. Még-is, Veese-mayer magabiztosan válaszolt:

— Az ön fia ügyét legfel-ső helyen már eldön-tötték... O holnap csatlakozni fog főméltóságod különvonathoz Linzben, vagy Bécsben. Termé-szetesen csak akkor, ha főméltóságod aláírja ezt az okmányt.

Horthy tollat fogott. Sebteben futotta csak át a papírlapot, amelyet a német követ alá akart iratni.

„A magyar törvényhozás két Háza nagyméltó-ságú elnökeihez!

A magyar Országgyűlésnek kormányzói üd-vözelem!

A magyar történelem súlyos és nehéz órájáb-an ezennel kinyilatkoztatom azt az elhatározá-somat, hogy a hadvezetés eredményes folytatá-sa és a nemzet belső egysége és összefogása ér-

dekében kormányzói tisztemről lemondok és a kormányzói hatalommal kapcsolatos minden tör-vényes jogomról. Egyidejűleg Szálasi Ferencet a nemzeti összefogás kormányának megalakításá-val megbízom. Kelt Budapesten, 1944. évi októ-ber havának 16. napján. Horthy.”

A kormányzó aláírta az iratra a ne-vét. Veese-mayer máris távozott, sietett vissza a német követségre, hogy átadja az iratot Szá-lasinak és miniszterének.

A nyilas vezér hálásan szorongatta a német urak kezét.

— Köszönöm Höttl úr, köszönöm! — mondta a kémfőnöknek, aki szintén ott volt az Úri utcá-ban. — Önök voltak, akik először felismerték, hogy a hungarista mozgalom a német birodalom egyetlen igazi magyarországi szövetségese. Önök tették az első kezdeményező lépéseket.

A feketehajú fiatalember elhúzta kezét a Szá-lasiéból, s aztán, anélkül, hogy a jelenlevőktől búcsút vett volna, elhagyta az Úri utcai épü-lelet.

Ment a Dísz térre. Dolga volt. Lezárta az Unternehmen Maus aktáját. Doris, a titkárnő fürge ujjakkal gépelte az eredmények összefog-la-lását:

„E játszma eredménye a következő volt:

a) Az ifjú Horthy javaslatába belemenne si-került tényekkel bebizonyítani: az állami veze-tőkörök komolyan foglalkoznak azzal, hogy a partizánokkal kapcsolatba kerüljenek.

b) Megakadályoztuk, hogy Horthy más utakon keressen kapcsolatot, ami kétségtelenül sikerül-hetett volna neki.

c) Csúpan e játszma szerint sikerülhetett ifjú Horthyt parancs alapján letartóztatni. Ezt a vál-lalkozást egyébként aligha hajthattuk volna végre.

d) A kormányzót, akit fiának eltűnése rend-kívül nyugtalanított, rábeszélhették, hogy kapitulációs nyilatkozatát október 15-én bemondassa a rádióban, mielőtt áruháza a maga részéről a szükséges előkészületeket megtette volna.”

— Kész! — mondta Höttl, amikor a lány le-ütötte a pontot. — Az aktát majd holnap to-vábbítjuk. Most jöjjen, aludjunk egyet...

— Skorzeny Sturmbannführer telefonált — mondta a titkárnő, hogy vacsorát rendez a Várban, oda mindkettőnk elvár...

Höttl megrázta a fejét.

— Egye meg a fene azt az Ottót — mondta —, most egészen mához van kedvem.

A lány engedelmeskedett. S amikor pihentek, szinte szerelmesen simult Höttlhez.

— Milyen okos vagy te, Wilhelm! — mondta neki.

A férfi halkán mondta:

— Nem én voltam annyira okos, ők voltak annyira ostobák!

(Vége)

